

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANĐELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

PETA KORIZMENA NEDJELJA

TKO JE OD VAS BEZ
GRIJEHA, NEKA PRVI
NA NJU BACI KAMEN

TRAVANJ

PETA KORIZMENA NEDJELJA		
Ned.	6.	(Gluha); Vilim; Celzo; Rajko; Celestin; Irenej
Pon.	7.	Ivan de la Salle; Herman; Teodor
Uto.	8.	Dionizije; Alemka; Klement Dan SJP „AjkuLe“ Rijeka (1991.)
Sri.	9.	Marija Kleofina; Demetrije
Čet.	10.	Ezekijel; Apolonije; Sunčica
Pet.	11.	Stanislav; Stana; Radmila
Sub.	12.	Julije; Viktor; Davorka

MEDITACIJA

Idi i ne griješi više

3

SLUŽBA RIJEČI

PETA KORIZMENA NEDJELJA

ČITANJA

Tko je od vas bez grijeha,
neka prvi na nju baci kamen

4

HOMILIJA

Bog vjeruje u čovjeka

8

KATEHEZA

Tko je bez grijeha

10

Isus i žene

12

Mali vjeronaučni leksikon

15

NAŠI POKOJNI

16

Naslovnica:

Miroslav Kraljević, *Isus i preljubnica*Slika preuzeta s: <https://digitalna.nsk.hr>

mihael

14/2025.

Listić Policijske kapelanije sv. Mihaela Arkanđela MUP - sjedište i Ravnateljstvo policije,
Godište XIX. (2025.), broj 14 (643); peta korizmena nedjelja, 6. travnja 2025.

Kontakt:

vlč. **Željko Rakošec**, policijski kapelan, tel.: 22 712, 85 682; e-mail: zrakosec@mup.hrVinko Bakula, pomoćnik kapelana, tel.: 22 715, 82 805; e-mail: vbakula@mup.hr

mihael

Idi i ne griješi više

Kad bi, ne dao Bog, Isus postupao poput nas i opravdavao naše želje da iz svijeta maknemo sve one koje mi zateknemo u nekakvom grijehu, ne znam koliki bi bio broj onih koji bi preživjeli.

Isusova riječ je drukčija od naše.

Dok se mi povodimo Zakonom, koji je naredio da se takvi kamenuju, Isus se vodi riječima: *"Tko je od vas bez grijeha, neka prvi baci kamen."*

Dok je nama lako druge osuđivati i mislimo da smo time riješili sve probleme, Isus se vodi riječima: *"Idi i odsada više nemoj griješiti."*

Dok je nama draže prokazati grešnike i stigmatizirati ih pred javnošću, Isusu je draže reći: *"Nisam došao zvati pravednike, već grešnike."*

Dok smo mi prilično kruti i "pravedni" te mislimo da se svih koji nam nisu po volji treba riješiti, Biblija kaže: *"Nije meni do smrti grešnikove, već da se odvрати od zloga puta svoga i da živi."*

Dok smo mi naviknuli olako lijepiti drugima etikete, zbog kojih pokrećemo i "sudove" protiv drugih, Isus kaže: *"Ne sudite, da ne budete suđeni"* ili *"Mjerom kojom mjerite i vama će se mjeriti."*

Dok nas vode naši interesi u prokazivanju drugih, Knjiga Mudrosti kaže: *"Ti, Gospodine, ljubiš sva bića i ne mrziš ni jedno koje si stvorio. Blago kažnjavaš prijestupnike, koriš ih i opominješ za grijehe njihove, da se ostave zloće, jer ti si Bog naš."*

Fra Žarko Relota

<https://stock.adobe.com>

Prvo čitanje: Iz 43, 16-21

Evo činim nešto novo: napojit ću svoj narod.

Čitanje Knjige proroka Izaije

Ovo govori Gospodin,
koji put po moru načini
i stazu po vodama silnim;
koji izvede bojna kola i konje,
vojsku i junake,
i oni padoše da više ne ustanu,
zgasnuše, kao stijenj se utrnuše:
„Ne spominjite se onog što se zbilo,
nit mislite na ono što je prošlo.

Evo, činim nešto novo;
već nastaje: zar ne opažate?
Da, put ću napraviti u pustinji,
a staze u pustoši.

Slavit će me divlje zvijeri,
čaglj i nojevi,
jer vodu ću stvorit u pustinji,
rijeke u stepi,
da napojim svoj narod,
izabranika svoga.
I narod koji sam sebi sazdao
moju će kazivati hvalu!“

Riječ Gospodnja

U odlomku iz Knjige proroka Izaije Bog navješćuje narodu u progonstvu da ga je on sam „otkupio“, da je on njegov „spasitelj“ te da je vjeran svojim obećanjima. Taj Gospodin jednom je priprazio „put po moru“, što podsjeća na izlazak Izraelaca iz Egipta preko Crvenoga mora. Neprijatelji njegova izabranoga naroda bili su tada pobijeđeni i više se nisu oporavili. I sada, u vrijeme babilonskoga progonstva, bilo bi dovoljno prisjetiti se te Božje moći i zauzetosti za svoj narod, no Bog kaže: „Ne spominjite se onoga što se zbilo, nit' mislite na ono što je prošlo.“ Narod može sada zaboraviti ta velika Božja djela, jer će se dogoditi nešto mnogo veće i čudesnije: „Evo, činim nešto novo; već nastaje. Zar ne opažate?“ Bog poduzima novo stvaranje u korist svoga naroda: on će „vodu stvorit' u pustinji, rijeke u stepi“, a sve to „da napojim svoj narod, izabranika svoga“. Na taj način, budući izlazak naroda iz ropstva i povratak u obećanu zemlju značit će promjenu i za cijelu zemlju, za prirodu, pa i za životinje. Stoga će Boga slaviti i „divlje zvijeri, čaglj i nojevi“. Riječ je o simboličkom jeziku koji želi naglasiti novost i veličinu Božjega zahvata. Posljedice toga zahvata ne tiču se samo izraelskoga naroda nego i svega s čim dođe u dodir. Ipak, na prvom je mjestu narod kojemu će Gospodin „put napraviti u pustinji, a staze u pustoši“. Na isti su se način pripravljalice procesijske ili pobjedničke staze za babilonskoga boga Marduka ili za kralja koji se kao pobjednik vraćao iz rata, o čemu svjedoče brojni babilonski tekstovi toga doba. U ovom je tekstu riječ o pobjedničkoj stazi kojom će Bog voditi svoj narod kroz pustinju u novi Izlazak. No, dok je prije narod bio pozvan pripravit tu stazu, sada Bog sam pripravlja stazu kojom će proći narod njime vođen. Stoga je i izraelski narod pobjednički narod, u svojoj slavi gotovo izjednačen s Bogom. Odlomak zaključuju Božje riječi: „I narod koji sam sebi sazdao svoju će kazivati hvalu!“ To je prirodna reakcija otkupljenih i spašenih.

Otpjevni psalam: Ps 34, 126, 1-6

Silna nam djela učini Gospodin: opet smo radosni.

Kad Gospodin vraćaše sužnjeve sionske,
bilo nam je ko da snivamo.
Usta nam bjehu puna smijeha,
a jezik klicanja.

Među poganima tad se govorilo:
„Silna im djela Gospodin učini!“
Silna nam djela učini Gospodin:
opet smo radosni!

Vrati, Gospodine, sužnjeve naše
ko potoke negepske!
Oni koji siju u suzama
žanju u pjesmi.

Išli su, išli plačući
noseći sjeme sjetveno;
vraćat će se s pjesmom
noseći snoplje svoje.

Literarno-povijesni kontekst ovog psalma određen je u samom tekstu. To su krizni trenutci poslijesužanjske obnove koji se mogu nadvladati oživljavanjem onog entuzijazma koji je postojao u vrijeme povratka iz Babilona.

Kulminativni stih Psalma svakako je četvrti redak „Vrati, Gospodine, sužnjeve naše ko potoke negepske!“, čiji se prvi dio može prevesti i na dugi način, to jest: „Vrati se, Gospodine sa sužnjevima našim...!“.

U svakom slučaju povratak iz sužanjstva nije dovršen samim fizičkim povratkom sužnjeva, nego je riječ o dinamičnom procesu koji ide u dobrom smjeru samo onda ako se odvija u zajedništvu s Bogom.

Drugo čitanje: Fil 3, 8-14

Radi Krista sve izgubih, suobličen smrti njegovoj.

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Filipljanima

Braćo!

Sve gubitkom smatram zbog onoga najizvrsnijeg, zbog spoznanja Isusa Krista, Gospodina mogega, radi kojega sve izgubih i otpadom smatram: da Krista steknem i u njemu se nađem – ne svojom pravednošću, onom od Zakona, nego pravednošću po vjeri u Krista, onom od Boga, na vjeri utemeljenoj – da upoznam njega i snagu uskrsnuća njegova i zajedništvo u patnjama njegovim, ne bih li kako, suobličen smrti njegovoj, prispio k uskrsnuću od mrtvih. Ne kao da sam već postigao ili dopro do savršenstva, nego – hitim ne bih li kako dohvatilo jer sam i zahvaćen od Krista.

Braćo, ja nipošto ne smatram da sam već dohvatilo. Jedno samo: što je za mnom, zaboravljam, za onim što je preda mnom, prežem, k cilju hitim, k nagradi višnjeg poziva Božjeg u Kristu Isusu.

Riječ Gospodnja

U Poslanici Filipljanima Pavao je već naglasio da su kršćani svojom vjerom pravi obrezanici, a apostol to svjedoči i samim svojim životom. Sve ono u čemu se kao vjerni Židov isticao – izvrsno podrijetlo, revnost u obdržavanju propisa, bespriječnost u svakom pogledu – sve je to za Pavla sada nevažno i nije više nikakav „dobitak“, nikakvo blago, nego „gubitak“. U nastavku objašnjava upravo taj „gubitak“: „Sve gubitkom smatram zbog onoga najizvrsnijega, zbog spoznanja Isusa Krista.“ Slijedi nekoliko redaka koji opisuju u čemu je „izvrsnost“ spoznanja Isusa Krista i kako se do njega dolazi. Ponajprije apostol naglašava da se to ne postiže vlastitom pravednošću, svojim vršenjem Zakona i propisa, nego vjerom u Krista. Ta suprotnost između pravednosti po Zakonu i pravednosti po vjeri u Krista tema je i drugih Pavlovih poslanica, posebice poslanica Rimljanima i Galaćanima, u kojima se čita: „Pravednost se Božja od vjere k vjeri u njemu (to jest u evanđelju) otkriva kao što je pisano: Pravednik će od vjere živjeti“ ili još jasnije: „Čovjek se ne opravdava po djelima Zakona, nego vjerom u Isusa Krista. Zato i mi u Krista Isusa povjerovasmo da se opravdamo po vjeri u Krista, a ne po djelima Zakona jer se po djelima Zakona nitko neće opravdati.“ Takvom se vjerom upoznaje Krista i „snagu uskrsnuća njegova i zajedništvo u patnjama njegovim“. Pavao, koji piše Filipljanima dok je „u okovima“, jako dobro zna što znači patnja te je mogao dobro razumjeti i važnost snage koju dobiva iz Kristova uskrsnuća. On se tako svojim radosnim prihvaćanjem patnje nadao prispjeti „k uskrsnuću od mrtvih“. To je onaj dobitak za kojim apostol „hiti“ i to tolikom silinom i žudnjom da zaboravlja sve što je za njim, sve patnje, nevolje i teškoće. Nagrada što ju Pavao stavlja i kao cilj za kršćane u Filipima upravo je „višnji poziv Božji u Kristu Isusu“.

Evandjelje: Iv 8, 1-11

Tko je od vas bez grijeha, neka prvi na nju baci kamen.

Čitanje svetog Evandjelja po Ivanu

U ono vrijeme:

Isus se uputi na Maslinsku goru. U zoru eto ga opet u Hramu. Sav je narod hrlio k njemu. On sjede i stade poučavati. Uto mu pismoznanci i farizeji dovedu neku ženu zatečenu u preljubu. Postave je u sredinu i kažu mu:

„Učitelju! Ova je žena zatečena u samom preljubu. U Zakonu nam je Mojsije naredio takve kamenovati. Što ti na to kažeš?“

To govorahu samo da ga iskušaju pa da ga mogu optužiti.

Isus se sagne pa stane prstom pisati po tlu. A kako su oni dalje navaljivali, on se uspravi i reče im:

„Tko je od vas bez grijeha, neka prvi na nju baci kamen.“

I ponovno se sagnuvši, nastavi pisati po zemlji. A kad oni to čuše, stadoše odlaziti jedan za drugim, počevši od starijih. Osta Isus sam - i žena koja stajaše u sredini. Isus se uspravi i reče joj:

„Ženo, gdje su oni? Zar te nitko ne osudi?“

Ona reče:

„Nitko, Gospodine.“

Reče joj Isus:

„Ni ja te ne osuđujem. Idi i odsada više nemoj griješiti.“

Riječ Gospodnja

Odlomak iz Ivanova evandjelja svojim se stilom u mnogočemu približuje perikopama Evandjelja po Luki. Isus se nalazi u Jeruzalemu i noć provodi izvan grada, na Maslinskoj gori, a ujutro odlazi poučavati narod u Hram, to jest u neki od hramskih trijemova. Pismoznanci i farizeji stavljaju ga na kušnju dovodeći pred njega ženu zatečenu u preljubu. Prema starozavjetnim zakonskim propisima takvu je ženu trebalo kamenovati. Isus se tada sagiba „pa stane prstom pisati po tlu“. Nije jasno što je ta gesta mogla značiti. Moguće je samo da Isus na taj način ignorira pitanje dajući vremena farizejima i pismoznancima da razmisle. No, nakon njihova ponovna navaljivanja, ustaje i kaže: „Tko je od vas bez grijeha, neka prvi na nju baci kamen.“ Ponovno Isus odvraća pozornost pojedinca od zakonskih propisa i od neprestanoga ispitivanja podobnosti drugih. Njegovo pitanje potiče pismoznance i farizeje, ali i sve nazočne, da najprije pogledaju sebe, svoje grijeha i svoju pravednost. Njegovi su slušatelji jako dobro shvatili taj poziv, te jedan po jedan odlaze. Ne slučajno, evanđelist naglašava da su prvi otišli stariji, oni koji su imali više životnoga iskustva i životne mudrosti. Na kraju ostaju samo Isus i žena koju su pred njega doveli, što Isusu pruža mogućnost da pokaže i svoje milosrđe, ali i da i nju potakne na promjenu života: „Odsada više nemoj griješiti.“

Bog vjeruje u čovjeka

I predobro znademo kako je to sa starim i dotrajalim strojevima – od automobila do malih kućanskih aparata. Kad se tako, na primjer, počne kvariti stari automobil, popravcima nikad kraja! Uzimali se stari ili novi dijelovi, staro ostaje staro, a pokrpano – pokrpano. Nije čudo da je jedan poznati vlasnik tvornice automobila jednom davno rekao: „Najbolji automobil je – novi automobil“. I to je, u konačnici, točno. Danas smo u potrošačkom društvu i svi naši aparati imaju ograničeni vijek trajanja, nakon kojega njihov popravak i održavanje jednostavno postaje neisplativo. Najbolje što se može jest – takve proizvode reciklirati.

I onda se nama ljudima događa da tako i druge ljude gledamo. Ako se netko u određenom trenutku pokazao loš, za nas on nikad više ne može biti bitno drugačiji. Lopov ostaje lopov, lažac ostaje lažac, lijenčina ostaje lijenčina, nevjeran čovjek ostaje nevjeran čovjek. I svjesno i nesvjesno ne očekujemo da se čovjek može na bolje promijeniti. To je kao kad čovjek jednom zaradi dosje u policiji: ostaje mu do konca života. Koliko god se mi ljudi gradili velikodušnima i dobrotivima, vrlo često imamo slonovsko pamćenje: opraštam, ali ne zaboravljam.

Tako mi ljudi. A Bog? Ima li on povjerenja u čovjeka i u njegovu sposobnost da se obrati na bolje? Ili možda i Bog, poput nas ljudi, posve odbacuje onoga koji se počeo kvariti i uzima novoga? Smatra li i Bog da se čovjek, koji je vrhunac njegova, Božjeg, stvaranja, može popraviti i preurediti da bude posve nov? Ili je onaj koji jednom sagriješi nesposoban da se vrati na prvotnu svetost? Kako Bog postupuje? Čuli smo u prvom čitanju: “Evo, činim nešto novo; već nastaje. Zar ne opažate? Da, put ću napraviti u pustinji, a staze u pustoši.” Bog je kadar učiniti novo, stvoriti novoga čovjeka, čovjeka potpuno preobraziti.

Bog vjeruje u čovjeka

Evo tako pred Isusom grešnice. Žene koja je prekršila bračnu vjernost. Ljudi su oduvijek vrlo strogo sudili takve grijeha i takve su grešnice ostale trajno obilježene. Jednostavno rečeno, ljudi uglavnom ne mogu vjerovati da se može promijeniti onaj ili ona koja je već jednom tako pogriješila. Pa čak kad bi jedna takva grešnica ili općenito jedan grešnik i promijenio svoje vladanje, u očima ljudskim on ostaje ponajčešće trajno obilježen. Međutim, Bog djeluje posve drugačije. Puno je takvih primjera iz Svetog pisma. Mojsijeva brata Arona, nakon onog užasnog grijeha kad je ovaj bio predvodnik onima koji su se klanjali

Vladimir Blažanović,
Isus zaštićuje grešnicu, <https://polis.ba>

zlatnom teletu, njega, dakle, Arona, Bog čini velikim svećenikom. Davida, nakon preljuba i ubojstva koje je bio počinio Bog određuje da bude praotac Kristov. Petra, kolebljivca i čovjeka koji ga je zatajio, Isus čini prvakom apostola. Pavla, nasilnika i progonitelja Isus čini apostolom naroda. Zato Pavao u današnjem drugom čitanju i može mirno reći: "Što je za mnom, zaboravljam!" A kamo bismo dospjeli kad bismo prelistavali životopise pojedinih svetaca? Bog doista vjeruje da se čovjek može promijeniti. I upravo kako veli u prvom čitanju, on sve čini novo.

Bog osuđuje grijeh, ali prihvaća grešnika

U primjeru ove žene koju Isus nije htio osuditi vidimo i drugu važnu sastavnicu Božjeg djelovanja prema čovjeku. Isus ne osuđuje preljubnicu. Oprašta joj njezin grijeh i njezine grijehe. Međutim, ne prihvaća i ne odobrava njezin grijeh. Zato joj veli da u miru ide i da više ne griješi. Nije Bog ravnodušan prema grijehu. Naprotiv. Želi ga ukloniti i uništiti. Međutim, beskrajno, stvarno beskrajno je strpljiv i milosrdan prema grešniku - čovjeku. To je naša nada i naša radost

Vjerujemo u premoć Božje ljubavi

Tako i mi, u ovoj korizmi, s radošću i mirom stojimo pred Bogom. Znademo da nas on uvijek želi prihvatiti kao svoju djecu. Znademo da se on uopće ne želi baviti našom prošlošću - nju ionako nitko ne može izmijeniti. Bog gleda na nas s naklonošću i ljubavlju. Nakon našeg kajanja Bog nam oprašta i prihvaća nas kao svoju ljubljenu djecu. I jednako kao i u slučaju one žene, Bog nas poziva da više ne griješimo. Što je uz njegovu milost stvarno moguće, jer nas Bog nikad ne poziva na nemoguće.

Naš stav prema grešnicima

Koju mi poruku dajemo drugim ljudima? Vjerujemo li u njih kako u njih vjeruje Bog, dajemo li im prigodu kako im daje Bog? Kakve poruke šaljemo svojim najbližima? To se često i ne kazuje riječima, ali se itekako osjeti. Počnimo od svoje kuće. Okružimo svoje najbliže ljubavlju i povjerenjem. Nemojmo se vraćati na staro, nemojmo spočitavati stare grijehe. Pokažimo da vjerujemo u svoje bližnje, da ih prihvaćamo, da ih volimo. Budite uvjereni: tako ćemo najbolje doprinijeti tome da se svi mijenjamo, da svi po Božjoj milosti postanemo bolji, odnosno novi ljudi, dionici nebeskog kraljevstva.

Zvonko Pažin, <https://www.vjeraidjela.com>

Tko je bez grijeha, neka prvi baci kamen

Evandjelje donosi zgodu o preljubnici koju Isus oslobađa od krvoločnih tužitelja. On se tada nalazio u Jeruzalemu, u posljednjem tjednu svoga mesijanskog djelovanja. Znao je da je odluka o njegovoj preranoj smrti već donesena. Božanski osuđenik spašava grešnicu od nemoralnih tužitelja koji revnuju za slovo Zakona a namjerno zatvaraju oči pred duhom Zakona i ne pitaju, kaje li se žena za svoj grijeh. Tražeći smrt preljubnice tužitelji su zapravo zataškavali u sebi vlastite preljube i druge grijehe. Ova zgodu zove nas na ponizno priznavanje vlastite grešnosti prije nego upremo prstom u one koji zagađuju našu okolinu svojim drogama, pijanstvom ili seksualnim razvratom.

Zgodu o preljubnici ušla je u kanon Novoga zavjeta kao sastavni dio četvrtog evandjelja, ali se po sadržaju više uklapa u treće evandjelje. Luka je naime teolog Isusova milosrđa prema ženama i oproštenja koje Bog po Isusu nudi svim ljudima. Neki stari rukopisi stvarno donose ovu zgodu iz Evandjelja po Luki (21, 38)

gdje je istaknuto da je Isus u posljednjem tjednu svoga djelovanja danju učio u hramu, noćivao na Maslinskoj gori, a narod je hrlio da ga sluša. „S ovom povijesnom okolnošću, ovaj događaj dobiva još veće značenje. Onaj koji vidi da je osuđen na smrt, spašava drugu osobu osuđenu na smrt“ (A. Augustinović: Povijest Isusova 2, 217).

Bilo da se događaj zbio o Blagdanu sjenica, kako izlazi iz Ivanova konteksta, bilo da se zbio pred Pashu, kako izlazi iz Lukina konteksta, važno je da su vanjske prilike u svetom gradu mogle biti povod za takav grijeh udate žene.

Jeruzalem je bio grad s oko 40.000 stanovnika u Isusovo doba, a za velike blagdane znalo se sabrati do 500.000 hodočasnika. Spavallo se po vrtovima, ulicama i dvorištima. Za razumijevanje zgode ključna je rečenica: „*To govorahu samo da ga iskušaju pa da ga mogu optužiti*“. Muž ove žene mogao je namjestiti stupicu da ima sigurne svjedoke preljuba i posluži interesima teološke stranke u koju je sam spadao. Tužiteljima nije važna osoba grešnice pa ni Isusa: oni su samo sredstva u klopci koju namještaju.

Onih godina Židovi nisu imali pravo izvršavati smrtnu presudu ako to ne potvrdi rimska vlast. Ako Prorok iz Galileje ne osudi preljubicu, krši židovske propise prema kojima za društveni zločin slijedi društvena kazna. Ako je osudi, tužit će ga Rimljanima kao političkog buntovnika.

Isus na upit pismoznanaca i farizeja ne odgovara odmah nego se saginje i piše prstom po tlu. Postoje maštovite pretpostavke, što je sve mogao pisati. Najjednostavnije je pretpostaviti da je Isus namjerno odvratio pažnju od optužbe i time pokazao tužiteljima da ne trebaju žuriti. Pisanjem je osudio njihovu nasilnu revnost. Da je evanđelist smatrao važnim sadržaj pisanja, napomenuo bi što je Isus pisao. Prisilivši ih prividnom nepažnjom da ponove optužbu Isus ih je podsjetio na njihovu okrutnost. Oni su smatrali da je prvotna dužnost sudaca osuditi prekršitelje, a Isus je svoj autoritet upotrebljavao da grešnike uljuduje i izvodi na pravi put.

Da bi pokazao kako Bog i grešnicima nudi spasenje, Isus dobacuje tužiteljima: „*Tko je od vas bez grijeha, neka prvi baci na nju kamen*“. Nastavio je pisati. Tada je morala nastati grobna tišina oko Isusa. Kao usput, evanđelista primjećuje: „...*stadoše odlaziti jedan za drugim počevši od starijih*“. Oni su imali duži ljudski, ali i grešnički staž. Vjerojatno su znali za prekršaje šeste

zapovijedi jedni drugih, a i za druge grijeh. Uz to su bili svjesni da pred Isusovim pogledom ne mogu sakriti svoju nutrinu. Povukli su se da dadnu primjer mladima.

Nakon toga „*relictis sunt duo, miseria et misericordia - ostalo je dvoje: bijeda i milosrđe*“ (Augustin). Isusov stav prema grešnicima nije osuda i prijezir nego ljubav i poštovanje koje je grešnicima ulijevalo volju da se obrate.

U opomeni: „*Idi i odsada nemoj više grijешiti*“ vidimo da Isus ne odobrava preljub. Žena je zaista sagriješila protiv Boga i protiv svoga muža. Daje joj novu šansu i vjeruje da ona može, uz Njegovu podršku, početi iznova. U ženinu odgovoru: „*Nitko, Gospodine*“ uključena je vjera u Isusovo mesijanstvo i sinovstvo. Prorok iz Galileje od tada nije za nju više nepoznati učitelj nego Gospodin koji ju je izbavio od sigurne smrti i omogućio joj da se iščupa iz duhovnog gliba u koji je zapala.

S njome i mi danas priznajemo Isusa za svoga Gospodina. Svjesni vlastite grešnosti, zahvaljujemo mu što nam nudi novu šansu i prosimo snagu da ne budemo okrutni suci svojih bližnjih, makar kao vjernici i morali ne odobravati grijeh.

Isus i žene

Ponajprije, Isus se suprotstavio uhodanoj židovskoj praksi da je muž gotovo iz bilo kojega razloga mogao dati ženi otpusno pismo i ostaviti je na milost i nemilost sredine. Svojim čvrstim stavom Isus vraća dostojanstvo ženi u odnosu na muža i obiteljsku zajednicu i zastupa mišljenje da njih oboje treba mjeriti istom mjerom

Židovska je kultura bila patrijarhalna i žena je u njoj imala mjesto i značenje samo u okviru kuće i obitelji. Ocu je pripadalo pravo odlučivanja o vlastitoj ženi ali i o kćeri, a levitski su zakoni tako interpretirani da je ženi bila zabranjena bilo kakva značajnija uloga u sinagogi. Na podcijenjenu ulogu žene u židovstvu pokazuje i molitva koju mole Židovi: „Blagoslovljen budi Bože naš, jer me nisi učinio ni poganinom, ni ženom ni nezalicom!“ S druge strane žena je smjela moliti: „Hvaljen budi, Gospodine, jer si me stvorio prema svojoj volji!“ Takvi stavovi u židovstvu činili su kontrastnu podlogu Isusova nastupa u Evanđeljima i njegova govora o ženama u kojima Isus radikalno prelazi vrijednosno postavljenu granicu između muškaraca i žena i izjednačuje ih promatrajući ih iz perspektive Božjega kraljevstva.

Isus vraća dostojanstvo ženama

U ophođenju sa ženama Isus je na skandalozan način za tadašnje vrijeme rušio vrijednosne granice između muškarca i žene izjednačujući ih u potpunosti pred Bogom. Ponajprije, suprotstavio se

uhodanoj židovskoj praksi da je muž gotovo iz bilo kojega razloga mogao dati ženi otpusno pismo i ostaviti je na milost i nemilost sredine. Svojim čvrstim stavom Isus vraća dostojanstvo ženi u odnosu na muža i obiteljsku zajednicu i zastupa mišljenje da njih oboje treba mjeriti istom mjerom: „A pristupe farizeji pa, da ga iskušaju, upitaše: „Je li mužu dopušteno otpustiti ženu?“ On im odgovori: „Što vam zapovjedi Mojsije?“ Oni rekoše: „Mojsije je dopustio napisati otpusno pismo i – otpustiti.“ A Isus će im: „Zbog okorjelosti srca vašega napisa vam on tu zapovijed. Od početka stvorenja muško i žensko stvori ih. Stoga će čovjek ostaviti oca i majku da prione uza svoju ženu i dvoje njih bit će jedno tijelo. Tako više nisu dvoje, nego jedno tijelo. Što dakle Bog združi, čovjek neka ne rastavlja!“ (Mk 10,2-9). U Isusovu odgovoru uočava se prijekor muškarcima zbog okorjelosti srca i traži se promjena ponašanja, a brak se kao osobna zajednica stavlja pod okrilje Boga stvoritelja.

Sličan slučaj nalazimo i u Iv 7 gdje su farizeji i pismoznanci htjeli Isusa uhvatiti u stupicu pa su doveli ženu uhvaćenu u samom činu preljuba. Prema židovskom zakonu, žena je trebala biti kamenovana (Lev 20,10; Pnz 22,22). Postavljenu mu stupicu Isus vješto izbjegava te izjednačuje ženu i tužitelje – i ne osuđuje ženu. U Lk

Kathleen Peterson, *Isus i preljubnica*, <https://www.kathleenpetersonart.com>

7,36-50 susrećemo sličan primjer. Na jednoj strani imamo farizeja Šimuna i druge farizeje koji sebe drže dobrima, pobožnima i pravednima, a na drugoj ženu koja je imala lošu moralnu sliku u svojoj sredini. Smatrana je javnom grešnicom i ljudi su je izbjegavali.

Dolazak žene s takvim značajkama u farizejevu kuću i susret s Isusom pokazuje s jedne strane Isusovu otvorenost prema ljudima s ruba društva, a s druge strane povjerenje tih ljudi u njega, jer su osjećali da Isusov nauk i ponašanje imaju nešto bitno novo i da su drukčiji od učenja farizeja. Isus pojašnjava farizejima svoju metodu, ali isto tako i metodu Božjega kraljevstva te ističe kako samo opraštanje, dobrota i ljubav mogu proizvesti promjenu čovjeka, i da samo te vrijednosti vode oproštenju grijeha i stvaraju pretpostavke za novu budućnost.

Tu je također i primjer Isusova razgovora sa ženom Samarijankom (Iv 4,4-42) na Jakovljevu zdencu. Dvije su stvari iznenadile i zbunile Isusove učenike: Prvo, Isus razgovara nasamo s nepoznatom ženom, i drugo još čudnije: ta je žena Samarijanka, a Samarijanci su za Židove bili gori od pogana. Štoviše, žena nije bila uzorna ponašanja jer je živjela s čovjekom koji joj nije bio muž. No, Isus shvaća položaj žene u tadašnjem društvu i svojim odnosom otvara nove mogućnosti za ravnopravno uključivanje žena u život. Na taj način Isus žene vrednuje pozitivno – i vraća im dostojanstvo Božjega stvorenja.

Žene – Isusove pratiteljice i svjedokinje smrti i uskrsnuća

Ne samo da je Isus imao pozitivan stav prema ženama, nego su žene spadale u krug njegovih sljedbenika i prijatelja. Tu na prvome mjestu imamo Mariju Magdalenu koja se osobito u izvješćima o Isusovoj smrti i uskrsnuću uvijek iznova pojavljuje, a koju stara Crkva zbog toga naziva „Apostola apostolorum“. U sva tri evanđeoska izvješća Marija Magdalena zauzima prvo mjesto (Mk 15,40; 16,1-8; 16,9-10). Uostalom, žene dobivaju nalog odozgor da prenesu Petru i učenicima radosnu vijest o Isusovu uskrsnuću: „Nego idite, recite njegovim učenicima i Petru: Ide pred vama u Galileju! Ondje ćete ga vidjeti, kako vam reče!“ (Mk 16,7).

No tu su također i druge žene koje se spominju kao Isusove pratiteljice: Prije svega Isusova majka Marija koja se također spominje u svezi s Isusovom patnjom i smrti. Marija igra također jedinstvenu ulogu i u Isusovu rođenju, životu i djelovanju. Ona je bila prva slušateljica Božje riječi; ona je u nju vjerovala i čuvala je u svome srcu. Pod križem su također bile Marija Magdalena i Marija, Jakovljeva i Josipova majka te majka Zebedejevih sinova (Mt 27,55). One su na određeni način kontrast ponašanju Dvanaestorice, koji su bili odsutni.

Isto tako Marta i Marija, Lazarove sestre, bile su Isusove prijateljice (Lk 10,38-42). Njihovo druženje s Isusom nije nastalo iz

bilo koje druge potrebe doli iz prijateljstva i poštivanja. Jedna od njih – Marta posluhuje Isusa, a druga – Marija poput prave učenice sjedi do Isusovih nogu i sluša njegove riječi. Sve to ukazuje da je Isusovo ponašanje iskakalo iz uobičajenoga odnosa prema ženama u židovstvu tog vremena.

Poruka i za naše vrijeme

Iz ovoga kratkoga izlaganja posve je razvidno da je Isus držao ženu jednakovrijednom muškarcu, da se borio za njezino ugroženo dostojanstvo, da je imao razumijevanja za potlačenost žena te da se družio i prijateljevao sa ženama. Sve to nedvojbeno ukazuje da je žena našla svoje mjesto u Isusovoj propovijedi o kraljevstvu Božjemu i da je u Božjem planu spasenja imala uzvišenu ulogu, što pokazuje i Isusovo rođenje od žene. Sve je to tim važnije jer je žena u tadašnjem društvu smatrana manje vrijednom, čak i s obzirom na Božje stvaranje. Isus vraća ženi dostojanstvo i otvara dugi proces oslobođanja žena.

Kršćanski se pokret odlikovao brojnim primjerima hrabrih žena, mučenica, koje su položile svoj život za svoje uvjerenje ili su ih kao majke ili pripadnice redovničkih zajednica krasile odlike koje su ih činile privlačnim primjerima te su tako pokazivale put i drugima: da se ipak moguće u kršćanstvu ostvariti i kao žena. I onda kad je u dugoj kršćanskoj povijesti žena bila zapostavljena i obespravljena, vidjela je u Mariji, Isusovoj majci, Božju naklonost prema ženi i svjetlo i za vlastito izbavljenje.

Ipak valja reći da je kršćanstvo od početnog otvaranja prema ženama koje su igrale značajnu ulogu u Isusovu životu, ali i u životu prve kršćanske zajednice, u kasnijem razdoblju držalo žene izvan djelatnijeg uključivanja unutar kršćanske zajednice. Danas se pak otvaraju nove mogućnosti da se žena aktivnije uključi u život zajednice i da svoja ljudska i kršćanska iskustva prenese na mlađe naraštaje.

Ako je Isus rođen od žene, ako je Isus vratio dostojanstvo ženi, ako je Isus štitio žene, ako su u prvim kršćanskim zajednicama žene imale aktivnu ulogu, onda ni današnje kršćanstvo ne bi trebalo imati straha od žena i od njihova djelatnijega uključivanja. Iz Božje perspektive žena je jednako vrijedna muškarcu – to pokazuje i Stari i Novi zavjet. Ostaje pitanje: tko može osporiti Isusov blagonaklon stav prema ženama, njegovu blizinu, razumijevanje i prijateljevanje s njima? Trebamo li se u ovom slučaju i mi danas postaviti iznad Isusa?

Mali vjeronaučni leksikon

Pravoslavlje

Pravoslavne crkve, istočnokršćanske crkve utemeljene na načelima pravoslavlja - nauk sedam prvih ekumenskih koncila, autokefalnost, sabornost i kanonska priznatost.

Obuhvaćaju četiri povijesna autokefalna patrijarhata: Carigradski ekumenski patrijarhat, Aleksandrijski pravoslavni patrijarhat, Antiohijski pravoslavni patrijarhat i Jeruzalemski pravoslavni patrijarhat.

Dvanaest je autokefalnih crkava: Ciparska pravoslavna crkva, Ruska pravoslavna crkva, Srpska pravoslavna crkva, Rumunjska pravoslavna crkva, Bugarska pravoslavna crkva, Grčka pravoslavna crkva, Gruzijaska pravoslavna crkva, Poljska pravoslavna crkva, Albanska pravoslavna crkva, Češka i slovačka pravoslavna crkva, Američka ruskopravoslavna crkva.

Četiri su autonomne crkve: Sinajska pravoslavna crkva, Finska pravoslavna crkva, Japanska pravoslavna crkva i Kineska pravoslavna crkva.

Uz četiri autonomne crkve postoji sedam kanonski priznatih zajednica koje svoju kanoničnost dobivaju izravnom ovisnošću o Carigradskome ekumenskom patrijarhatu: Američka karpatskoruska pravoslavna grkokatolička eparhija, Ukrajinska pravoslavna crkva u Americi, Ruska pravoslavna zapadnoeuropska arhiepiskopija, Albanska pravoslavna eparhija u Americi, Bjeloruski sabor sjevernoameričkih pravoslavnih crkava, Ukrajinska pravoslavna crkva u SAD-u, Ukrajinska pravoslavna crkva u Kanadi.

Postoje i kanonski nepriznate pravoslavne crkve: Ruski starovjerci, Ruska iseljenička pravoslavna crkva, Makedonska pravoslavna crkva, Ukrajinska autokefalna pravoslavna crkva, Ukrajinska pravoslavna crkva Kijevskog patrijarhata, Bjeloruska autokefalna pravoslavna crkva, Crnogorska autokefalna pravoslavna mitropolija i Estonska pravoslavna crkva,

Praznovjerje

Praznovjerje, latinski *superstitio*, vjerovanja i čini koji su u oprjeci sa službenim stavovima neke razvijenije religije. Redovito su preostatak neke prethodne, arhaične religioznosti. U tom smislu praznovjerje treba razlikovati od krivovjerja i idolatrije. Taj arhaični religijsko-magijski sloj (gatanje, spiritizam, horoskop, nošenje amuleta i talismana, folklorne uzrečice i vjerovanja) obično još traje u pučkoj religioznosti i nakon prihvatanja neke monoteističke religije koja isključuje takva vjerovanja (židovstvo, kršćanstvo, islam). Kritičniji stav prema praznovjerju obično se budi u civiliziranim društvima i prosvjetljenim razdobljima.

NAŠI POKOJNI

MARIO SELAK,

PU splitsko - dalmatinska, Južno bojište, 7. travnja 1992.

STJEPAN GRGIĆ,

PU sisačko - moslavačka, Sisak, 9. travnja 1993.

BOŽIDAR OSTOVIĆ,

PU primorsko - goranska, u službi, Opatija, 10. travnja 1992.

MARINKO UDOVIČIĆ,

PU splitsko - dalmatinska, Južno bojište, 10. travnja 1992.

POČIVALI U MIRU